

Oddělení centrálních sálů a sterilizace ve Fakultní nemocnici Hradec Králové

Oddělení centrálních sálů a sterilizace (OCSS) je samostatné oddělení v rámci Fakultní nemocnice Hradec Králové. Je tvořeno Centrálními operačními sály (COS) a Centrální sterilizací (CS). Pracoviště je od roku 1985 umístěno v Bedrnově pavilonu.

V roce 2009 proběhla rekonstrukce 2 operačních sálů a rozšíření o 2 nové operační sály. V současné době se COS skládá z 9 operačních sálů. Tyto sály jsou vybaveny nejmodernějšími technologiemi i instrumentáři a jsou tak srovnatelné se špičkovými pracovišti. Operační výkony zde provádí kardiochirurgická, chirurgická a urologická klinika – viz. tab. 1.

Tab. 1: Počet operačních výkonů na COS v roce 2012

Kardiochirurgická klinika	1 299
- z toho hrudní chirurgie	228
Chirurgická klinika	3 800
■ z toho všeobecná chirurgie	2 119
■ z toho cévní chirurgie	423
■ z toho traumatologie	1 258
Urologická klinika	993
Celkem	6093

Centrální operační sály poskytují ve výjimečných situacích sesterský tým také oddělení dětské chirurgie, ortopedické klinice, neurochirurgické klinice, vazografii a katetrizační laboratoři – 1. interní klinika.

Na COS pracuje celkem 62 pracovníků, z toho 38 NLP, z nichž 30 NLP pracuje v třísměnném provozu a 8 NLP v jednosměnném provozu (úsekové sestry, vrchní sestra, hospodářka, sestra školitelka). Dále zde pracuje 1 biomedicínský inženýr a 1 THP. Vedoucí lékař, vrchní sestra a úsekové sestry tvoří management oddělení. V třísměnném provozu zde pracuje 20 POD. Anesteziologickou péči poskytují pracovníci KARIM. Úklid COS zajišťuje

Provozní odbor – oddělení úklidu v třísměnném provozu. Na COS se řídíme provozním řádem pracoviště a Celonemocničním hygienicko- protiepidemickým řádem a zachováváme zásady prevence nozokomiálních nákaz - dodržováním zásad hygieny rukou, správným používáním pracovních ochranných pomůcek sálovým personálem, přípravou operačního pole dle standardu COS, používáním jednorázového rouškování a jednorázových operačních plášťů, jednorázových pomůcek a nástrojů, uzavřených systémů, dodržováním šetrné chirurgické techniky, dodržováním zásad správného instrumentování a řádnou péčí o nástroje.

FN Hradec Králové je akreditovanou nemocnicí od roku 2008. Na COS jsou dodržovány standardy fakultní nemocnice a vnitřní standardy pracoviště. Pro bezpečí pacienta je důležitý zejména dokument „Pracovní postup zdravotnický – Prevence záměny strany, orgánu či pacienta a perioperační bezpečnostní protokol ve FN HK“. Úroveň kvality péče o pacienta na COS a dodržování výše vyjmenovaných zásad je součástí každoročního vyhodnocení specifických ukazatelů kvality pracoviště. Mezi ukazatele kvality OCSS patří: hlášení nežádoucích (mimořádných) událostí, hlášení pracovních poranění ostrými předměty a vstříknutí biologického materiálu do oka, počet zrušených nebo odložených operací, monitoring ovzduší, prostředí a sterilních pomůcek a počet reklamací na CS.

Perioperační bezpečnostní protokol (check list) provádíme na našich operačních sálech od roku 2010. Při jeho tvorbě jsme se inspirovali doporučeními WHO a vlastní protokol se skládá se ze tří částí.

1. **fázi PBP** máme rozdělenou na dvě části:

I. část se provádí na překladečném místě pro pacienty z lůžkových oddělení na operační sály (filtr mezi bílou a zelenou zónou). Provádí ji anesteziologická sestra se sanitářem COS a kontroluje zde správnou identifikaci pacienta, zdravotnickou dokumentaci, informované souhlasy a označení lokalizace stranového výkonu.

II. část je provedena na určeném operačním sále obíhající sálovou sestrou za přítomnosti anesteziologa, anesteziologické sestry, instrumentářky a sanitáře. Opět se zkontroluje identifikace pacienta, verifikace operačního výkonu a náležitosti zdravotnické dokumentace.

2. fáze PBP je provedena obíhající sestrou za přítomnosti celého operačního týmu. Pacient je již uveden do anestézie a operační tým si odpoví na všechny otázky druhé části PBP.

3. fáze PBP se provádí před uzavřením operační rány a týká se zejména kontroly použitého obvazového materiálu, počtu, celistvosti a úplnosti nástrojů použitých při operaci, vzorků biologických materiálů a zajištění kontinuity další péče. Tato fáze je ukončena před odvozem pacienta z operačního sálu.

Viz. Fotografie: PBP, první fáze – dvě části. Druhá fáze a třetí fáze PBP.

Záznam o provedení PBP je součástí lékařského operačního protokolu a sesterské dokumentace na operačních sálech. PBP neprovádíme výjimečně u výkonů z vitální indikace, kde by mohlo hrozit časové prodlení.

Dokumentace na operačních sálech je vytvářena elektronicky v programu Medix. SW Medix na OCSS používáme od roku 2005 a od roku 2012 disponujeme rozšířenou verzí pro vytváření nejen žádank pro CS, ale i pro sledování nákladů u jednotlivých operačních výkonů na pacienta a pro registraci dalších nezbytných dat pro dokumentaci zajištění bezpečí pacienta na operačním sále.

Souhrn: COS sály jsou špičkovým, moderně vybaveným pracovištěm ve FN Hradec Králové. Provádí se zde kardiochirurgické operační výkony, hrudní operace, operace všeobecné chirurgie, cévní chirurgie, traumatologické a urologické operace. Na COS se dodržují zásady prevence nozokomiálních nákaz, dodržují se standardy FN Hradec Králové a vnitřní standardy pracoviště OCSS. Od roku 2010 provádíme Perioperační bezpečnostní protokol, jehož cílem je zvýšení kvality bezpečí pacienta na operačním sále. Vše je zdokumentováno v sesterském protokolu COS, který je tvořen elektronicky v programu MEDIX.

Klíčová slova: centrální operační sály, bezpečí pacienta, perioperační bezpečnostní protokol, prevence nozokomiálních nákaz, dokumentace MEDIX.

Napsala Ing. Bc. Holečková Zuzana, vrchní sestra OCSS ve FN Hradec Králové